

BERZA

- Mjesto na kome se kupuje i prodaje- berza, pijaca ili tržište?
-standardizirani proizvodi I uzanse ..mjesto?

« Uvijek na istom mjestu i u isto vrijeme» danas se zamjenjuje
»stalno i svuda«,
- Berza ne kupuje, niti prodaje, samo obezbjeđuje uslove za
ravnopravnost učesnika trgovanja.

Suština berze :
trgovina bez uzorka – “na riječ”
povjerenje i njegova zaštita,
odredjeni uslovi trgovanja
jednaki za sve učesnike.

- organizacija berze kao
koncentrični krugovi
- berzanska dvorana (parket,
galerija I table)

BERZA:

U istorijskom razvoju berze razlikujemo 3 perioda:

- Prvi period počinje od 12. veka – to su redovna sastajališta trgovaca i menjača zlatnog i srebrnog novca. Ovakva sastajališta su se održavala u Đenovi, Veneciji, Firenci, Parizu...
- Drugi period počinje od 17. veka – to su tzv. berze efekta na kojima se kupuju i prodaju hartije od vrednosti
- Treći period počinje od polovine 19. veka - kada se, zahvaljujući masovnoj proizvodnji, veliki broj sirovina i proizvoda prodaje na osnovu standardne oznake kvaliteta.

- Vrste berzi:

prema vrsti artikala kojima se trguje na:

- robne ili produktivne berze kao tržište odredjenih tipiziranih proizvoda
- berze hartije od vrednosti - (efektne berze) tržište kapitala I berze KHOV
- devizne berze
- berze usluga kao npr. tržište osiguranja

Samo trgovanje na berzi predstavlja najznačajniju berzansku aktivnost. Ostale funkcije berze su: listing, informisanje, kliring i saldiranje.

Listing- Da bi se nekim finansijskim instrumentom trgovalo na berzi on mora biti primljen na berzu.

BERZANSKI CIKLUS i faze:

1. Nalog-Instrukcija berzanskom posredniku da kupi ili proda određenu HOV.

Nalozi mogu biti:

- Po količini

- Po vrsti

- Po vremenskom periodu

*Tipičan
Atipičan*

*tržišni
stop nalozi
limitirani nalozi
stop limitirani nalozi*

*dnevni
otvoreni (do opoziva)
do odredjenog datuma*

2. Kotacija - formiranje cijene po kojoj se finansijski instrument prodaje ili kupuje na berzi, polazeći od naloga klijenata.

Kotacija podrazumijeva:

- ***utvrđivanje berzanskog kursa***
- ***realizaciju kupoprodajnih naloga po zvaničnom berzanskom kursu,***
- ***objavljivanje kursa po kojem se vrši kotacija efekata.***

3. Obračun i izvršenje kupoprodajnih operacija- potvrđivanje berzanskih transakcija i njihovo izvršenje kroz transfer novčanih sredstava na prodavca, i kroz transfer finansijskih instrumenata na račun kupca

- Berzanski posrednici (mešetari) su lica, odnosno finansijske institucije koje učestvuju u trgovini na finansijskom tržištu. Trgovina na berzi se odvija između berzanskih posrednika (članova berze) koji moraju ispuniti rigorozne kadrovske, organizacione i finansijske standarde kako bi bili primljeni u članstvo. Članovi imaju mjesto na berzanskom parketu što je tradicionalni naziv za pravo da se učestvuje u trgovini.

Učesnici na berzi se kao interni učesnici, eksterni učesnici i lica bez prava trgovine

- Broker i diler u SAD

Brokери rade u svoje ime a za tuđ račun, uzimajući proviziju

Dileri rade u svoje ime i za svoj račun zarađujući na razlici u cijenama.

Komisioni brokeri (commission brokers), Berzanski brokeri (floor brokers), "specijalisti" (specialists), Trejderi ili trgovci (floor traders)

Broker i Jobber u V. Britaniji

Societ de bourse i courtier u Francuskoj

Makleri i hendleri u Njemačkoj

Сензл у Зеконедовету у Краљевини Србије

Predmet djelatnosti berzanskih posrednika svodi se na:

- Trgovinu HOV
- Pružanje savjetodavnih usluga
- Čuvanje HOV I vođenje portfelja za račun korisnika usluga
- Drugi poslovi u vezi sa trgovinom HOV

Kretanje cijena na berzi (kretanje tržišta)

- Bull market
- Bear market
- **Teorije formiranja berzanskih kurseva**

1. **Teorija čvrste osnove** - polazi od stava da svaki finansijski instrument ima osnovnu tj. unutrašnju vrijednost. Ako tržišna cijena odstupa od te vrijednosti stvara se osnova njegove prodaje ili kupovine.
2. **Optimistička teorija**- zasnovana na psihološkim pretpostavkama. Ne može se predvidjeti budućnost već treba pratiti ponašanje i očekivanje ostalih investitora

Predviđanja kretanja tržišta i teorije:

1. **Charlsa Doua**, osnivača Wall Street Journal-a (kretanje berzanskih prosjeka : primarno -godišnje, sekundarno-mjesečno i svakodnevno kretanje)
2. Teorija slučajnog kretanja (efikasnost tržišta)
3. Teorija tehničkih metoda (grafikoni)
4. Teorija fundamentalne analize

Manipulacije na berzi:

- [illegible]

